

Zpráva o šetření ve věci sociálně-právní ochrany a kolizního opatrovnictví Tomáše a Lenky

Paní A. prostřednictvím svého právního zástupce nesouhlasila s tím, jak Úřad městské části Praha 5 (OSPOD) postupuje ve věci sociálně-právní ochrany a kolizního opatrovnictví jejích dětí Tomáše a Lenky (oba nar. xxx). Domnívala se, že postupuje zaujatě a nedostatečně poslouchá názor jejích dětí. Upozornila také na to, že sociální pracovnice před ní měla varovat ředitele školy, a tím dětem zmařit možnost individuálního vzdělávání.

Při šetření jsem se zaměřil na to, jak OSPOD komunikoval se školou a jak vykonával roli kolizního opatrovníka s důrazem na realizaci participačních práv dětí. S ohledem na opakované vyjádření OSPOD o extrémně zatěžující mezistátní střídavé péči jsem také věnoval pozornost, jak vyhodnotil situaci dětí a jejich možné ohrožení.¹

A. Shrnutí závěrů

Při šetření jsem dospěl k závěru, že:

- **OSPOD nedostatečně zjišťoval nejlepší zájem dětí a svá vyjádření k soudu dostatečně nepodložil.** Své pochybení však napravit, když v závěru podpořil návrh na střídavou péči s ohledem na přání a potřeby dětí.
- **OSPOD měl v době podezření na domácí násilí a zneužití vyhodnotit děti jako ohrožené.**
- **Nemohu ověřit, zda OSPOD postupoval nesprávně při komunikaci se školou.**

B. Skutková zjištění

Rodiče mají dvě děti, dvojčata Tomáše a Lenku. Děti se narodily v České republice a matka jim časem opatřila také slovenské občanství. OSPOD pracuje s rodinou od roku 2023. Matka tehdy prostřednictvím svého právního zástupce sdělila OSPOD, že se na ni otec dopouští psychického i fyzického násilí. Chtěla ho opustit, ale bála se jeho reakce. S dětmi proto tajně odešla do azylového domu a sdělila to pouze OSPOD. Domácí násilí oznámila také na policii, ale ta jej neprokázala a trestní oznámení odložila.

Po nějaké době v azylovém domě se matka rozhodla vrátit se zpět na Slovensko ke svým rodičům, kde má zázemí. Otec zůstal v Praze. Soud v dubnu 2024 svěřil děti do střídavé péče rodičů. Děti se střídaly po týdnu v Praze u otce a na Slovensku u matky. Mezi rodiči kvůli velké vzdálenosti bydlišť vznikaly spory, které řešili prostřednictvím soudu. Jedním ze sporů byla také neshoda rodičů o trvalém bydlišti

1 Ve smyslu § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

dětí. Otec proto podal k soudu návrh na jeho určení. Soud v dubnu 2024 rozhodl, že trvalé bydliště dětí je v Praze u otce.

V září 2024 nastoupily děti do povinného předškolního ročníku v mateřské škole. Matka chtěla, aby děti jeden týden navštěvovali mateřskou školu na Slovensku a jeden týden v Česku. Otec nesouhlasil, aby děti nastoupily i do slovenské mateřské školy. Matka proto podala návrh na předběžné opatření o nahrazení souhlasu otce se zápisem dětí. Ty nakonec i přes nesouhlas otce do slovenské školky nastoupily.

Matka počítala s tím, že takto děti nastoupí i do základní školy. Otec však na jaře 2025 začal řešit nástup dětí do základní školy, neboť nechtěl, aby děti chodily do školy i na Slovensku. Podal návrh k soudu na nahrazení souhlasu matky se zápisem do školy v Praze. Zároveň rozeslal svůj nesouhlas se zápisem do slovenských škol v místě bydliště matky. V lednu 2025 soud schválil návrh otce, nahradil souhlas matky se zápisem a děti v září nastoupily do české školy. Soud také předběžným opatřením nařídil matce zajistit plnění řádné školní docházky i v době, kdy má děti ve své péči. S ohledem na její bydliště na Slovensku však nebylo možné, aby dětem zajistila školní docházku v době své péče. Otec se proto obrátil na soud, který předběžným opatřením dočasně svěřil děti do jeho péče a matce upravil styk jednou za dva týdny o víkendu.

Matka podala k soudu návrh na nahrazení souhlasu otce s individuálním vzděláváním dětí. Soud v lednu 2026 souhlas nahradil a svěřil děti do střídavé péče rodičů se střídáním každé dva týdny.

C. Právní hodnocení

C.1 Výkon kolizního opatrovnictví

OSPOD musí při své činnosti brát v úvahu i názor dětí, a to v závislosti na jejich věku, stupni rozumového vývoje a schopnosti formulovat vlastní názor.²

Při výkonu kolizního opatrovníka³ je úkolem OSPOD hájit nejlepší zájmy dítěte,⁴ a za tím účelem činit potřebné procesní úkony a na žádost soudu mu poskytnout údaje potřebné pro vedené soudní řízení.⁵ K ochraně zájmů dítěte musí OSPOD využívat veškeré procesní postupy a rovněž zajišťovat jejich participační práva v rámci řízení. Názor kolizního opatrovníka má být odůvodněný a podložený a má vyplývat z informací, které se objevují ve spisu.

Rodiče mezi sebou vedli mnoho soudních sporů, ve kterých soud jmenoval OSPOD kolizním opatrovníkem dětí. V listopadu 2024 podal otec návrh k soudu na změnu péče a s tím související návrh na nahrazení souhlasu matky se zápisem do české základní

2 Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

3 V souladu s § 17 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

4 Nejlepší zájem a blaho dítěte jsou předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí (viz ustanovení § 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí).

5 Podle § 51 odst. 5 písm. a) bodu 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

školy. OSPOD provedl v lednu 2025 pohovor s dětmi. Ze zápisu vyplynulo, že děti vypadaly spokojeně a usměvavě. Uvedly, že přejezdy mezi Českem a Slovenskem jsou dobré a v pořádku. Na dotaz OSPOD dodaly, že dlouhá cesta autem je nebaví a že by byly raději doma a nechtějí jezdit tak často. Řekly, že jsou rády u otce i u matky. Dodaly, že kdyby si musely vybrat, tak by raději byly u matky a že by otce vídaly o víkendu, nebo jak by zrovna chtěly. Lenka dodala, že by chtěla být hlavně s matkou, protože se jí po ní stýská. Na základě toho OSPOD navrhl soudu zamítnout změnu péče. Soud návrh zamítl, ale nahradil souhlas matky se zápisem dětí do české školy.

V červnu 2025 matka podala návrh k soudu na nahrazení souhlasu otce se zápisem dětí také do slovenské školy, protože chtěla, aby děti navštěvovaly dvě školy. OSPOD v srpnu provedl nový pohovor s dětmi. Tomáš řekl, že chce chodit do školy v Česku i na Slovensku. Lenka se připojila k názoru bratra. Dodaly, že docela mluví slovensky a že se byly podívat v obou školách a líbí se jim tam. Řekly také, že si na střídání už zvykly, ale že se jim vždy stýská po druhém rodiči. K pravidelnému cestování uvedly pouze, že je dlouhé ježdění nebaví a že se jim občas v autě dělá špatně. Pro objektivnější zjištění požádal OSPOD také slovenské úřady, aby provedly pohovor s dětmi ve slovenském prostředí, když budou děti v péči matky. Děti při pohovoru se slovenským úřadem uváděly, že chtějí do školy na Slovensku a trávit více času s matkou. **OSPOD přesto navrhl zamítnout návrh na nahrazení souhlasu otce se zápisem do slovenské školy.** Postupoval tak také v řízení o odvolání matky proti rozsudku.

Děti navštěvovaly českou školu a nebylo možné, aby matka zajišťovala povinnou školní docházku, když měla děti v péči na Slovensku. Podala proto v září 2025 k soudu návrh na nahrazení souhlasu otce s individuálním vzděláváním dětí. V návaznosti na to otec podal návrh na předběžné opatření, kterým soud dočasně svěřil děti do jeho péče. Matka navrhovala pokračovat ve střídavé péči po týdnu. Z vyjádření OSPOD vyplynulo, že považoval takové střídání za **extrémně náročné a pro děti zatěžující také s ohledem na to, že by děti chodily do dvou škol zároveň.** Pro rozhodnutí ve věci péče o děti soud provedl pohovor s dětmi, který proběhl za přítomnosti OSPOD. Děti mluvily slovensky a uvedly, že by chtěly chodit do školy na Slovensku, ale když to řekly tátovi, tak na ně křičel. Bojí se, že na ně bude křičet znovu. Dodaly, že na obou místech mají kroužky i kamarády.

Zástupkyně ředitele školy sdělila OSPOD, že se dětem v současné škole daří dobře a mají dobrý studijní prospěch. Děti navštívily také pedagogicko-psychologickou poradnu kvůli vyhodnocení, zda **jsou schopné plnit individuální výuku, což poradna potvrdila.** Zástupkyně ředitele však upozornila, že pedagogicko-psychologická poradna neřeší žádné další okolnosti a s tím související dopady. **OSPOD navrhl soudu návrh matky na individuální vzdělávání zamítnout.** Měl za to, že není ve prospěch dětí, aby je každý týden vytrhávali ze školního kolektivu, z kontinuity výuky, školních programů a zájmových kroužků, neboť by je to mohlo poškodit zejména po psychické stránce. **Tyto dopady však OSPOD jiným způsobem nezjišťoval.**

OSPOD také usoudil, že návrh matky na individuální vzdělávání dětí má mnoho dosud nezodpovězených otázek, nebyl projednán se školou a celkově se jeví spíše jako nevyhovující pro děti. Z vyjádření OSPOD vyplynulo, že měl za to, že matka nemá úpravu zcela promyšlenou, neboť nebylo po celou dobu řízení zcela jasné, jak si matka plnění školní docházky na dálku představuje.

Matka nakonec navrhla, aby střídavá péče probíhala po dvou týdnech s tím, že v době její péče by probíhalo individuální vzdělávání. **S ohledem na potřeby dětí se k tomuto návrhu nakonec přiklonil i OSPOD.** Usoudil, že děti potřebují oba rodiče a že tato forma bude pro děti méně zatěžující než každotýdenní střídání.

Mám za to, že OSPOD nedostatečně zjišťoval nejlepší zájem dětí a svá vyjádření k soudu dostatečně nepodložil. OSPOD v průběhu celého řízení uváděl, že mezinárodní střídavá péče je pro děti extrémně zatěžující, avšak ze spisové dokumentace a vyjádření dětí nic takového jednoznačně nevyplývá. Domnívám se, že OSPOD nedostatečně zjišťoval dopady střídavé péče na děti a spokojil se pouze s názorem, že dlouhé cestování je obecně zatěžující. Nevypořádal se však nijak s tím, že děti byly již dlouhou dobu zvyklé na pravidelné střídání mezi rodiči a střídání dvou mateřských škol. Nebral nejprve v úvahu ani skutečnost, že děti mají rodinné prostředí v obou státech, kde mají nejen zázemí, ale také kamarády a další vazby. Při prosazování nejlepšího zájmu dětí a tvrzení o extrémně zatěžující střídavé péči se spokojil pouze s tím, že děti uváděly, že je dlouhé cesty autem nebaví. Tvrzené negativní dopady a zátěž však OSPOD nedoplnil žádnými dalšími vyjádřeními odborníků ani nepodnikl žádné jiné kroky, kterými by toto v řízení podložil. Domnívám se, že OSPOD měl nejlepší zájem dětí posuzovat více individuálně a zohledňovat celkový kontext situace s ohledem na již zažitou střídavou péči, a zejména názor dětí. **Mám však za to, že OSPOD své pochybení napravil, když v závěru podpořil návrh na střídavou péči a individuální vzdělávání v době u matky s ohledem na to, že děti potřebují oba rodiče, jak opakovaně vyplývalo z vyjádření a přání dětí.** Do budoucna by však měl OSPOD takové situace posuzovat komplexně a individuálně na míru každému případu.

C.2 Vyhodnocení situace dětí a jejich rodiny

OSPOD pravidelně vyhodnocuje situaci dítěte a jeho rodiny z hlediska posouzení, zda se jedná o tzv. ohrožené dítě. Vyhodnocení je určujícím kritériem pro jeho další kroky, tedy vytváření individuálního plánu ochrany dítěte a navazující práci s rodinou.⁶

Príznivý citový, rozumový a mravní vývoj dítěte je ohrožen vždy, pokud dítě vyrůstá v domácnosti, ve které dochází k domácímu násilí mezi jinými osobami, a to i když dítě není očitým svědkem domácího násilí.⁷ Ve smyslu zákona o sociálně-právní ochraně

6 Podle § 10 odst. 3 písm. c) ve spojení s § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

7 Metodické doporučení MPSV č. 3/2010, k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, str. 2. [online]; dostupné na https://mpsv.gov.cz/cms/documents/c17c3ffa-2882-0159-8fc2-0cded6870cb2/metodika_3.pdf, nově se domácím násilím zabývá metodické doporučení MPSV *Dítě ohrožené násilím v rodině* ze dne 18. 12. 2025, č. j. MPSV-2025/253258-233; dostupné

děti se jedná o dítě, které je ohrožováno násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte.⁸

OSPOD se v listopadu 2023 dozvěděl, že matka opouští otce kvůli psychickému a fyzickému násilí a odchází s dětmi do azylového domu. Následující den se otec obrátil na OSPOD s tím, že matka s dětmi od něj odešla a že má o ně strach. Matka prý hodně pije alkohol a byla několikrát opilá i před dětmi. Uvedl, že pravidelně pije alkohol a že si během opilosti několikrát i ublížila. Uvedl také, že se bojí, že by matka s dětmi mohla odcestovat na Slovensko bez jeho souhlasu. Matka naopak sdělila, že otec je vůči ní i dětem násilný a vynucuje si poslušnost fyzickou silou. Při vyhrocených situacích měly děti z otce strach a bály se o matčinu bezpečnost. Děti byly několikrát přítomny agresivním a násilným projevům otce. Přiznala, že tyto situace začala řešit konzumací alkoholu, avšak v současné době již abstínuje. OSPOD provedl pohovor s dětmi. Ty mimo jiné uvedly, že se s otcem vidět nechtějí, protože viděly, jak matce zlomil ruku. Dodaly, že jim táta také vždycky říkal, že je matka zlá.

V lednu 2024 se matka obrátila na policii s oznámením o zneužívání Lenky otcem. Oznámila to také na OSPOD, přičemž ten ihned provedl s Lenkou pohovor ve školce. OSPOD poradil matce, ať podá na otce trestní oznámení a k soudu návrh na předběžné opatření s návrhem na svěření dětí do své výlučné péče. Rodičům doporučil, aby děti po dobu vyšetřování zůstaly v péči matky. Při pohovoru však Lenka neuvedla nic, co by zneužívání nasvědčovalo. Policie zneužívání Lenky neprokázala.

V následujícím období se situace mezi rodiči zklidnila. Ojediněle se vyskytly problémy s předáváním dětí, ale po většinu času se dokázali domluvit na důležitých záležitostech. Případné problémy konzultovali s OSPOD, který se snažil druhého rodiče poučit a najít společné řešení.

Z vyjádření OSPOD vyplynulo, že děti po celou dobu nevedl jako ohrožené.⁹ Oba rodiče podle něj mají řádné rodičovské kompetence, respektují rozhodnutí soudů a jsou poměrně schopní se domluvit. Děti vždy působily spokojeně a zvládají střídání mezi rodiči. Za celou dobu nepotřebovaly psychologickou pomoc, a proto ji OSPOD ani nezajišťoval.

Mám za to, že OSPOD měl v minulosti vyhodnotit děti jako ohrožené. Souhlasím, že v tuto chvíli není nutné vést děti v evidenci ohrožených dětí, avšak při oznámení o domácím násilí a o zneužívání Lenky otcem měl OSPOD děti vyhodnotit jako ohrožené minimálně do doby, než policie odložila obě trestní oznámení. Přestože v tuto chvíli není důvod vést děti jako ohrožené, je potřeba, aby OSPOD zůstal bdělý

na https://mpsv.gov.cz/cms/documents/eb97b99a-2204-6730-1f59-1313f4d8c0d8/Metodika_D%C3%ADt%C4%9B%20ohro%C5%BEn%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%ADm%20v%20rodin%C4%9B_2025.pdf.

8 Podle § 6 odst. 1 písm. g) zákona o sociálně-právní ochraně dítěte, ve znění účinném do 30. 6. 2025.

9 Ve smyslu § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

a připravený doporučit či zajistit dětem odbornou pomoc, jakmile by zjistil, že se jim nedaří dobře.

C.3 Komunikace OSPOD se školou

Podle principu nestrannosti úředník přistupuje ke všem osobám ve stejné situaci stejně a nečiní žádné neodůvodněné rozdíly v zacházení s nimi, přitom respektuje princip přiměřenosti. Snaží se oprostit ode všech předsudků, zachovávat politickou i náboženskou neutralitu a nezavdávat žádnou příčinu k pochybnostem o své nepodjatosti.¹⁰

OSPOD obdržel zprávu z jednání rodičů v základní škole, do které děti v září 2025 nastoupily. Z jednání vyplynulo, že matka má v plánu děti v době své péče omlouvat ze školy, že by každý druhý týden ve škole chyběly. OSPOD matku upozornil na to, že takový režim není v zájmu dětí a poučil ji, aby dodržovala rozhodnutí soudu a řádně plnila povinnou školní docházku dětí. Poučil ji také, že pokud by děti měly tak vysokou absenci, mohlo by se jednat o skryté záškoláctví a OSPOD by musel kontaktovat policii.

Klíčová pracovníce OSPOD v rámci výkonu kolizního opatrovnictví průběžně jednala se školou. Matka se však domnívala, že tímto jednáním pracovníce OSPOD zmařila dohodu matky a ředitele školy o individuálním vzdělávání. Měla totiž podle matky kontaktovat ředitele a upozornit ho, aby si na matku dával pozor a že je nutné kontrolovat, jak její děti dodržují školní docházku.

Spisová dokumentace OSPOD obsahuje zprávu z jednání mezi školou a rodiči, ze které vyplývá, že individuální vzdělávací plán je možný pouze pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Z vyjádření OSPOD a z jeho spisové dokumentace také vyplynulo, že sociální pracovníce aktivně zjišťovala postoj školy k úpravě školní docházky a k jednotlivým formám výuky. Ze spisové dokumentace OSPOD však nevyplývá, že by se sociální pracovníce snažila ovlivnit rozhodnutí školy ohledně možnosti individuálního vzdělávání dětí.

K tvrzení matky sociální pracovníce uvedla, že OSPOD nemá povinnost sdělovat rodičům veškerou plánovanou komunikaci s dalšími subjekty. Odmítla, že by školu jakkoliv varovala před matkou.

Nemohu tedy prokázat, zda OSPOD postupoval nesprávně při komunikaci se školou.

K údajnému varování pracovníce OSPOD před matkou je nutno říci, že mám k dispozici dvě protichůdná tvrzení a **není v mých možnostech ověřit jejich pravdivost.**

Ke komunikaci OSPOD se školou lze pouze uvést, že OSPOD vykonával roli kolizního opatrovníka. Ten má postavení účastníka řízení, a má proto za úkol si zjišťovat informace potřebné pro řádné zastupování dítěte před soudem. Je správné, že se sociální pracovníce zajímala, jaký názor má škola na různé formy vzdělávání, neboť

10 Veřejný ochránce práv – Principy dobré správy [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 23. 3. 2026]; dostupné na <https://www.ochrance.cz/dokument/principy-dobre-spravy/>.

o tom bylo také vedeno soudní řízení. Závěrem je nutné připomenout, že OSPOD má vždy zachovávat nestrannost a vystupovat slušně a bez předsudků, a to i tehdy, jedná-li s jinými subjekty než s rodiči.

D. Informace o dalším postupu

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem dospěl k závěru, že Úřad městské části Praha 5 nedostatečně zjišťoval nejlepší zájem dětí a neuspokojivě podkládal svá tvrzení v řízení před soudem. To však napravil, když v závěru řízení podpořil návrh na střídavou péči na základě přání a potřeb dětí. Zjistil jsem také, že OSPOD měl v době podezření z domácího násilí vyhodnotit děti jako ohrožené. V tuto chvíli nepovažuji za účelné vyzývat tajemníka k přijetí dalších opatření k nápravě. Vyzývám ho však, aby zajistil, že OSPOD zohlední moje závěry při své další činnosti. Šetření končím podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 18. června 2026

Mgr. Martin Beneš
ochránce práv dětí
(podepsáno elektronicky)